

Име и презиме: Никола Јеликић

Број индекса: 44/2021

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ			
Примљено: 29 APR 2022			
Орг. јед.	Број	Примет	Вредност
06	61206-1774	7-22	

ПРИЈАВА

теме мастер рада

Наслов теме

СУБВЕРЗИЈА - НЕОБАВЕШТАЈНА АКТИВНОСТ СЛУЖБИ БЕЗБЕДНОСТИ У ОСТВАРИВАЊУ СПОЉНОПОЛИТИЧКИХ ЦИЉЕВА

Прилози :

1. Пријава теме за израду мастер рада;
2. Структура рада;
3. Радна биографија кандидата;
4. Изјава о академској честитости.

У Београду, 29.04. 2022. године

Кандидат:

Никола Јеликић

Никола Јеликић

Већу за мултидисциплинарне студије
Универзитета у Београду

Пријава теме за израду мастер рада

Обраћам се Већу за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду са молбом да ми се, као студенту мастер академских студија:

ТЕРОРИЗАМ, ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ И БЕЗБЕДНОСТ

одобри израда мастер рада.

Наслов тезе:

Субверзија – необавештајна активност служби безбедности у остваривању спољнополитичких циљева

Претходно наведену тему дефинисао сам уз консултације са проф. др Ненадом Путником.

За ментора предлажем проф. др Ненада Путника.

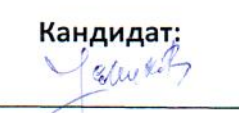
У Београду, 29.04. 2022. године

Сагласност ментора:

Проф. др Ненад Путник
Факултет безбедности

Кандидат:

Никола Јеликић
Број индекса 44/2021

**ВЕЋУ ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНЕ СТУДИЈЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

ПРИЈАВА ТЕМЕ ЗА ИЗРАДУ МАСТЕР РАДА

Обраћам се Већу за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду са молбом да ми се, као студенту мастер академских студија:

„ТЕРОРИЗАМ, ОРГАНИЗОВАНИ КРИМИНАЛ И БЕЗБЕДНОСТ“, 60 ЕСПБ

одобри израда мастер рада.

Наслов тезе:

Субверзија – необавештајна активност служби безбедности у остваривању спољнополитичких циљева

Научни циљ предложене тезе:

Кинески писац и мислилац Сун Цу, војни теоретичар и стратег, познат је, између осталог, по ставу да се врхунска вештина састоји у сламању непријатељског отпора без борбе. Субверзивна делатност, представљена као сложени облик политичког насиља, означава посебну вештину манипулације и контроле путем које се могу испунити спољнополитички циљеви држава на далеко ефикаснији и ефективнији начин него директним оружаним сукобом између различитих субјеката међународног права. Мајкл Волер (Michael Waller) сматра да главне одлике субверзивне делатности представљају планирану инфилтрацију људи, информација и идеја које за циљ имају мењање успостављених ставова и вредности таргетираног друштва или појединаца. Овде се свакако може додати и концепт преношења лојалности Пола Блекстока (Paul Blackstock), где се субверзија спроводи да би се пребациле лојалности које шире народне масе осећају према институцијама и симболима своје државе и вежу за симболе, вредности и институције земље агресора. Овим елементима се може додати да спровођење субверзивне делатности зависи и од закона у таргетираној држави. На пример у земљама са демократском традицијом субверзија се, често, може посматрати као јавна и легална активност.

Субверзија у свом савременом облику представља изузетно озбиљан и сложен феномен, један од значајнијих фактора угрожавања безбедности у свету и начин остваривања спољнополитичких циљева. Ипак, још увек постоји прилично велика неусклађеност у означавању термина субверзије, те се и данас срећу термини као што су суберзивна активност, субверзивна политичка акција, субверзивна делатност, информационо ратовање и др. Одсуство општеприхваћене дефиниције субверзије представља изразит проблем, који тражи подробнију анализу. Овај феномен представља сложену активност која се кроз историју друштвених односа стално мењала, како у смислу форми, тако и у смислу метода, средстава, интезитета и организовања. Стога, као научни циљ рада поставља се систематизација досадашњих

сазнања о овом феномену и објашњење различитих облика субверзивног деловања у циљу остваривања спољнополитичких циљева. Научни циљ рада је опис и објашњење субверзије, у оквиру кога се акценат ставља на проучавање деловања служби безбедности, подразумевајући извођење пропагандне, саботажне, терористичке и сличне подривачке делатности, како би се изазвале кризе и конфликти у земљама или срединама које представљају објект напада, а којима се настоје остварити војни, политички, економски или други интереси оних земаља чије се службе безбедности користе субверзивном делатношћу.

Предмет рада:

Предмет рада је анализа субверзивне делатности као средства деловања служби безбедности у циљу испуњавања спољнополитичких циљева. У уводу рада указаће се на значај одабране теме, кроз настојање да се представи субверзивна делатност и прикажу различита тумачења овог феномена. Посматрајући тренутно глобално геополитичко стање која се заснива на пређутно дефинисаним принципима економске међузависности, глобализацији и присуству нуклеарног оружја, поставља се питање да ли се субверзивна делатност може сматрати најнефективнијим средством којим располажу службе безбедности при испуњавању спољнополитичких циљева.

У првом поглављу под називом „Субверзивна делатност – појмовно одређење и значај“, приступиће се анализи и прегледу различитих дефиниција и схватања субверзије, као и њених основних карактеристика. У другом поглављу, „Историјски развој служби безбедности и субверзивне делатности“, приказаће се теоријско одређење појма служби безбедности, као и кратак историјски преглед настанка и развоја служби безбедности, са акцентом на субверзивне и обавештајне делатности, у периоду од античке Кине до Другог светског рата. Описаће се начини прикупљања података, пласирања информација и других података о противнику или непријатељу, као и друга ангажовања на спровођењу активности којима се реализују извесни спољнополитички циљеви. У наредном поглављу под називом „Службе безбедности и субверзивна делатност – пример Француске и Русије“, пажња ће се фокусирати на компаративну анализу служби безбедности Француске и Русије и начина спровођења субверзивне делатности у остваривању спољнополитичких циљева. У оквиру овог поглавља биће приказане студије случаја Канариса и немачког Абвера за време Другог светског рата. Најзад, у поглављу „Субверзија као средство остваривања спољнополитичких циљева“ указаће се на појмовно одређење спољнополитичких циљева и могуће начине њиховог остварења коришћењем субверзивне делатности.

Методе истраживања:

Током писања рада користиће се различите методе за прикупљање података. Теоријско истраживање засниваће се најпре на методи прегледа научне и стручне литературе кроз анализу домаће и стране литературе, попут стручних књига, монографија, студија, приручника и чланака; затим методи анализе комуникационог садржаја – новина, часописа, филмова, радија, телевизије и Интернет сајтова; методи секундарне анализе многих докумената створених у различите сврхе који ће послужити

као извори сазнања о посматраној појави (званичне евиденције, извештаји и друга документарна грађа), као и компаративној методи. Применом компаративног метода биће уочене разлике између служби безбедности Француске и Русије и начина спровођења субверзивне делатности у остваривању спољнополитичких циљева.

Начелна структура рада (по поглављима):

1. Увод
2. Појмовно одређење и значај субверзије
3. Развој служби безбедности и субверзије кроз историју
4. Службе безбедности и субверзија – пример Русије и Француске
5. Субверзија - средство остваривања спољнополитичких циљева
6. Закључак
7. Литература

НАПОМЕНА: Приликом израде рада структура ће бити допуњена и евентуално коригована

ЛИТЕРАТУРА:

- Andrew Radin, Alyssa Demus and Krystyna Marcinek, *Understanding Russian Subversion*, RAND Corporation (2020), Available from https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE300/PE331/RAND_PE331.pdf, (Accessed 8 August 2021).
- Војин Димитријевић, Радослав Стојановић, *Међународни односи*, Службени лист СРЈ, Београд, 1966.
- Драган Симеуновић, *Тероризам*, Факултет политичких наука, Београд, 2009.
- Драган Симеуновић, *Политичко насиље*, "Радничка штампа", Београд, 1989.
- Драган Симеуновић, *Теорија политике-ридер*, Наука и друштво, Београд, 2002.
- Dominique Poirier, *DGSE – The French Spy Machine*, Independently published, 2019.
- Emory Anderson A., Cynthia Irvine E., Roger Schell R., *Subversion as a Threat in Information Warfare*, Center for Information Systems Security Studies, 2004, Available from https://calhoun.nps.edu/bitstream/handle/10945/7123/04paper_subversion.pdf?sequence=1&isAllowed=y, (Accessed 8 August 2021).
- Зоран Кековић, Иван Димитријевић, *Системи безбедности са системом безбедности Републике Србије*, Факултет безбедности, Београд, 2017.
- Laurie Stone, *Laughing in the Dark: A Decade of Subversive Comedy*, The Ecco Press, United States, Detroit, 1997.
- Lindsay Clutterbuck and William Rosenau, *Subversion as a Facet of Terrorism and Insurgency: The Case for a Twenty-First Century Approach*, Centre for Contemporary Conflict, California, 2009, Available from <http://edocs.nps.edu/npspubs/institutional/newsletters/strategic%20insight/2009/clutterbuckAug09.pdf>, (Accessed 8 August 2021).
- Martin Ostwald, *The Athenian Legislation against Tyranny and Subversion, Transactions and Proceedings of the American Philological Association*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore, Maryland, (1955), Available from <https://www.jstor.org/stable/283612> (Accessed 8 August 2021).
- Милан Мијалковски, *Обавештајне и безбедносне службе*, Факултет безбедности, Београд, 2009.
- Николо Макијавели, *Владалац*, Моно и Мањана, Београд, 2009.
- Paddy Ashdown, *Nein!: Standing up to Hitler 1935-1944*, William Collins, 2018.
- Пол Д. Вилијамс, *Увод у студије безбедности*, Јавно предузеће „Службени гласник“, Београд, 2012.

- Paul W. Blackstock, *The strategy of subversion: Manipulating the politics of other nations*, Quadrangle Books, Chicago, 1964.
- Радован Вукадиновић, *Теорија вањске политике*, Политичка култура, Загреб, 2005.
- Радомир Милашиновић, Срђан Милашиновић, Ненад Путник, *Теорије конфликта*, Факултет безбедности, Београд, 2012.
- Сун Цу, *Умеће ратовања*, Лука Штамп, Београд, 2009.
- Stephen T. Hosmer, George K. Tanham, *Countering Covert Aggression*, RAND Corporation, 1986, Available from <https://www.rand.org/pubs/notes/N2412.html>, (Accessed 8 August 2021).
- China's Methods of Subversion: *Journals to subvert the minds; Journalists to subvert the regimes*, China Report, 1966.
- Wayne Anderson, *The ETA, Spain's Basque Terrorists*, New York: The Rosen Publishing Group Inc, 2003.
- William Rosenau, *Subversion and Insurgency*, RAND Corporation, California, 2007, Available from https://www.rand.org/pubs/occasional_papers/OP172.html, (Access 8 August 2021).
- William Rosenau, *Subversion and Terrorism – Understanding and Countering the Threat*, RAND Corporation, California, 2006, Available from https://www.rand.org/pubs/external_publications/EP20060008.html, (Access 8 August 2021).
- William Rosenau, *Subversion old and new*, War on the rocks, 2014, Available from <https://warontherocks.com/2014/04/subversion-old-and-new/>, (Accessed 8 August 2021).

НАПОМЕНА: Списак литературе није коначан и њиме није обухваћена уџбеничка литература, стручни радови, чланци, извештаји, Интернет сајтови и др. што ће, свакако, у раду бити коришћено.

Радна биографија:

Рођен 03.02.1994. у Зрењанину, где завршава Гимназију 2013. године, а исте године уписује Факултет политичких наука Универзитета у Београду (Међународна политика), на којем дипломира 2018. године. У току исте године уписује мастер академске студије при Универзитету у Београду, на смеру „Тероризам, организовани криминал и безбедност“ у трајању од једне године.

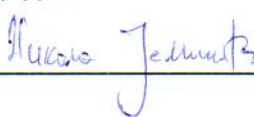
Упоредо са студирањем основних и мастер студија, био је ангажован као консултант за Циљеве одрживог развоја и сарадњу са Народном скупштином Републике Србије при Програму Уједињених нација за развој (УНДП) где проводи годину дана на поменутој позицији. Након тога, проводи три месеца као стажиста при Министарству спољних послова Републике Србије у сектору за дијаспору, под вођством Амбасадора др Љиљане Никшић.

Ментор

Проф. др Ненад Путник
Универзитет у Београду
Факултет безбедности

Кандидат

Име и презиме Никола Јеликић
Број индекса 44/2021

ВЕЋУ ЗА МУЛТИДИСЦИПЛИНАРНЕ СТУДИЈЕ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

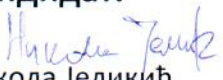
Студијски програм:

Тероризам, организовани криминал и безбедност, _60_ ЕСПБ

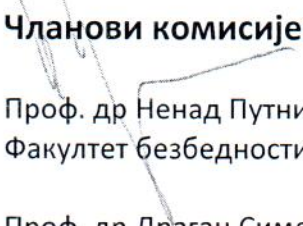
Наслов тезе:

Субверзија – необавештајна активност служби безбедности у остваривању спољнополитичких циљева

Кандидат:

Никола Јеликић
44/2021

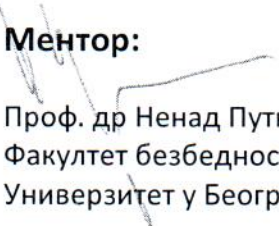
Чланови комисије:

Проф. др Ненад Путник
Факултет безбедности

Проф. др Драган Симеуновић
Факултет политичких наука

Проф. др Ивана Дамњановић
Факултет политичких наука

Ментор:

Проф. др Ненад Путник
Факултет безбедности
Универзитет у Београду

Изјава о академској честитости

Студент: Никола Јеликић

Број индекса: 44/2021

Студент: мастер академских студија „Тероризам, организовани криминал и безбедност“

Аутора мастер рада под називом: Субверзија – необавештајна активност служби безбедности у остваривању спољнополитичких циљева

Потписивањем изјављујем:

Ја, Никола Јеликић

да је рад искључиво резултат мог сопственог истраживачког рада;

да сам рад и мишљења других аутора које сам користио у овом раду назначио или цитирао у складу са Упутством;

да су сви радови и мишљења других аутора наведени у списку литературе/референци који су саставни део овог рада и писани у складу са Упутством;

да сам добио све дозволе за коришћење ауторског дела који се у потпуности/целости уносе у предати рад и да сам то јасно навео

Свестан сам да је плагијат коришћење туђих радова у било ком облику (као цитата, прафраза, слика, табела, дијаграма, дизајна, планова, фотографија, филма, музике, формула, веб сајтова, компјутерских програма и сл.) без навођења аутора или представљање туђих ауторских дела као мојих, кажњиво по закону (Закон о ауторском и сродним правима, Службени гласник Републике Србије, бр. 104/2009, 99/2011, 119/2012, 29/2016), као и других закона и одговарајућих аката Универзитета у Београду;

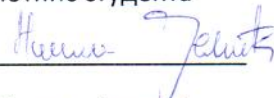
да сам свестан да плагијат укључује и представљање, употребу и дистрибуирање рада предавача или других студената као сопствених;

да сам свестан последица које код доказаног плагијата могу проузроковати на предати мастер рад и мој статус;

Електронска верзија мастер рада је идентична штампаном примерку и пристајем на његово објављивање под условима прописаним актима Универзитета.

Београд, 29.04.2022.

Потпис студента

Никола Јеликић